

IN MEMORIAM – ANTUN TONI ŠRAMEK (SVETI IVAN ŽABNO, 2. 12. 1928. – BJELOVAR, 6. 12. 2015.)

Općina Sveti Ivan Žabno i Družba »Braća Hrvatskoga Zmaja« – Zmajski stol u Križevcima, koji je i inicijator postavljanja spomen-ploče Antunu Toniju Šrameku svečano su otkrili spomen ploču na njegovu 10. obljetnicu smrti.

Antun Toni Šramek (Sveti Ivan Žabno, 2. 12. 1928. – Bjelovar, 6. 12. 2015.) priznati i ugledni učitelj, nastavnik, pedagog i prosvjetni savjetnik završio je osnovnu školu i četiri razreda gimnazije u Bjelovaru. U Križevačkoj učiteljskoj školi stekao je zvanje učitelja, a na Pedagoškoj akademiji diplomirao je razrednu nastavu. Svoj radni vijek proveo je radeći kao učitelj u osnovnoj školi, pedagog, direktor te kao prosvjetni savjetnik u Zavodu za prosvjetno-pedagošku službu pri Ministarstvu prosvjete i školstva Republike Hrvatske. U svom djelovanju poticao je rad raznih društava poput: kulturno-umjetničkih, sportskih, vatrogasnih, lovačkih kao i svih ostalih u svom okruženju.

U Svetom Ivanu Žabnu skupio je preko 700 predmeta te osnovao etnografsku zbirku koja i danas privlači mnoštvo ljubitelja starina. Zbirka je zbog izuzetnog značenja stavljena pod zaštitu tadašnjeg Ministarstva kulture Republike Hrvatske, kao spomenik kulture. Osim toga, Šramek je otkrio i inicirao sustavno istraživanje arheološkog naselja Brezovljani. Pisao je radove, brošure i knjige iz područja povijesti kulturnog i društvenog života te etnologije svojeg zavičaja. Za svoj rad je dobio brojne nagrade, priznanja i odlikovanja: Lovачка odlikovanja III., II. i I. reda, Državna nagrada Ivan Filipović, Red hrvatskog pletera »za osobiti doprinos razvitku i ugledu Republike Hrvatske i dobrobiti njezinih građana« i mnoge druge. Uz sve to dobitnik je i nagrade za životno djelo Koprivničko-križevačke županije.

TKO JE BIO ANTUN TONI ŠRAMEK?

Književnik? Graditelj? Glasnik? Tko god od putnika namjernika ovdje zastane, reći će, sam za sebe: »Mora da je bio velik, čestit čovjek, kad mu se ovako narod zahvaljuje.« Bio je čovjek iz naroda, učitelj učitelja, što se u slavnu povijest svog mjesta upisao djelom dostojnim poštovanja. Onaj po kojem znamo tananu

razliku u značenju riječi: *roditi se ili doći na svijet*. Toni je došao na ovaj svijet nešto donijeti, prinijeti, sabrati i tako ostaviti. K nebu on ponese samo drag osmijeh. Sve drugo nam je bio ostavio.

Naramak knjiga s kojima će uz vatru rasti naraštaji, topliji, istančaniji u strepnji odrastanja i tihom osjetu domaćeg. Zbirku starine s tragovima dlana nekih bogatih srcem nego mi. Drveće koje je sadio među ljudima i među drvećem. Nešto moravsko, horvatsko, prigorsko. Nije morao kleknut' kao Matoš na ovu grudu da bi osjetio. Strujalo je. Podizalo jasno kao svitanje. Svakom je od onih što su ga voljeli i poznavali pomogao biti mrvicu bolji. Svakoj je čestitoj družbi prilazio, priskakao, pomagao, radostan kad bi u slozi pomicali granice. Primjerom, stavom, korakom čovjeka što vazda snuje nešto veliko, ne mareći za konak, imetak i osobni probitak. Mnoge je male zemaljske sreće mijenjao za jednu veliku, istinsku, što će nadživjet mramor, zlatopis i bršljanje.

Bijaše čovjek koji je vidio zore, grleći svetoivanjska blaga, kao dijete iz zaljuljane kolijevke glasove najdražih. Spoznao je najveće, najneprocjenjivije u njedru rodne grude. Kad god se u sebi lomio u vrućici stvaranja, nije oklijevao. Imao je hvat ljudine, žar učitelja, gotovo Loyolski odnos spram samog sebe, plam neiscrpane energije. Nije imao iluzija ni u mladosti, ni u starosti, samo su mu one neostvarene mladenačke sanje padale nekako teže. I mi i svijet, svatko od nas ponosob i mnoštvo što ga veliki proroci zvaše stadom, mogli smo bolje. Tu nam je tihu zadužbinu ostavio: Budite bolji. Pustite izlike, boli i nepravde i samo budite bolji. Sebi. Svojima. Grudi iz koje nikoste. I Bog mu dade životni, plodonosni, goetheovski hvat, kao hrastu nad hrastovima da nadživi vršnjake, pronese pjesmu roda, pamćenje mnogih oluja. Svoje mjesto i svoje ljude vazda je stavljao ispred sebe, šireći nadaleko plemenite vidokruge. U blagoslovljenom mjestu je živio i neumorno stvarao. Djelom se svojim potpisao uz ovaj zarez u vječnosti. Blagoslovljeno mjesto će Mu čuvati ime. Družba »Braća Hrvatskoga Zmaja« i Općina Sveti Ivan Žabno, bit će Mu vjerni, zahvalni stražari.

Vlado Karagić

ČOVJEK KOJI JE ŽIVIO SVOJ ZAVIČAJ

»Kažu da je raj negdje gore. Ja mislim da je dolje i da mu se veličina i granice poklapaju s granicama moga zavičaja.« Citat je to Antuna Tonija *Šrameka* iz knjige *Dah duše* izdane 2013. godine. I doista, *Šramek* je volio svoj zavičaj i ljude, istraživao ga i o njemu pisao, živio za njega. Antun Toni *Šramek*, priznati i ugledni učitelj, nastavnik, pedagog i prosvjetni savjetnik rođen je u Svetom Ivanu *Žabnu*, 2. prosinca 1928. godine. Osnovnu školu i četiri razreda gimnazije završio je u Bjelovaru. U Križevačkoj učiteljskoj školi stekao je zvanje učitelja, a na Pedagoškoj akademiji diplomirao je razrednu nastavu. Svoj radni vijek proveo je radeći kao učitelj u osnovnoj školi, pedagog, direktor te kao prosvjetni savjetnik u Zavodu za prosvjetno-pedagošku službu pri Ministarstvu prosvjete i školstva Republike Hrvatske. U svom djelovanju poticao je rad raznih društava poput: kulturno-umjetničkih, sportskih, vatrogasnih, lovačkih kao i ostalih u svom okruženju. U Svetom Ivanu *Žabnu* sakupio je preko 700 predmeta te osnovao etnografsku zbirku koja i danas privlači mnoštvo ljubitelja starina. Zbirka je zbog izuzetnog značenja stavljena pod zaštitu tadašnjeg Ministarstva kulture Republike Hrvatske, kao spomenik kulture. Osim toga, *Šramek* je otkrio i inicirao sustavno istraživanje arheološkog nalazišta Brezovljani. Pisao je radove, brošure i knjige iz područja povijesti, kulturnog i društvenog života te etnologije svojeg zavičaja. Spomenut ćemo samo neke od 15-tak njegovih knjiga: *Naše selo naši ljudi* (1994.), *Slike prošlosti – Sveti Ivan Žabno i okolica* (1995.), *DVD Sveti Ivan Žabno – Prvih 110 godina* (2002.), *Al je l'jepo u svatovi biti* (2003.), *Izvori života* (2005.), *Kak' bi naši stari rekli* (2008.), *100 godina unapređivanja govedarstva* (2008.), *Nepoznato o poznatom* (2009.), *Djedove priče* (2011.) i *Dah duše* (2013.). Iz naslova ovih knjiga vidljiv je *Šramekov* svestrani interes za svoj zavičaj. Njegov rad i djelovanje u zajednici nije ostalo nezapaženo pa je *Šramek* za to dobio brojne nagrade, priznanja i odlikovanja. Spomenut ćemo samo neka: *Lovačka odlikovanja III., II. i I. reda*, *Državna nagrada Ivan Filipović*, *odlikovanje Red hrvatskog pletera* »za osobiti doprinos razvitku i ugledu Republike Hrvatske i dobrobiti njezinih građana« i mnoge druge. Uz sve to dobitnik je i nagrade za životno djelo *Koprivničko-križevačke županije*.

Antun Toni *Šramek* umro je u Bjelovaru 6. prosinca 2015. godine, gdje je i pokopan. I završno, *Šramek* je u svojoj knjizi *Dah duše* zapisao: »Ako nestanu šume, gdje će naše duše raj imati?«. Kao šumar, siguran sam da šume neće nestati, a da Tonijeva duša ima raj kakav ga je samo poželjeti mogao.

Zvonimir Ištvan, Zmaj Molvrski od Gornje Šume,
pročelnik Zmajskog stola u Križevcima